

1891-07-20

SENDER

Johan Rohde

RECIPIENT

Emil Hannover

FACTS

Document type:

Letter

Language:

Dansk

Sender's location:

Karup

Mentioned people:

Godfred Christensen

Albert Gottschalk

Valdemar Kleis

Johan Thomas Lundbye

Julius Paulsen

Joakim Skovgaard

Agnes Slott-Møller

Harald Slott-Møller

Lauritz Zeuthen

Archive:

Den Hirschsprungske Samling

TRANSCRIPTION

Karup. pr Viborg. 20-VII-91.

Kjære Ven!

Tak for Deres Brev. Jeg har forresten i den sidste Tid gaaet og tænkt en Del paa Dem og Deres Kone. Det var i Anledning af den Jyllandsrejse, De sidst omtalte om, De havde saadan en svær Lyst til, at jeg har fantaseret. Jeg har set Dem i Aanden komme agende paa Studevogn paa et af de Punkter, hvor Heden stødte til en Jernbane, og jeg har gaaet og glædet mig til at vise Dem alle Herlighederne — Men af Deres sidste Brev ser jeg, at Jyllandsrejsen kun har været et Luftkastel; den er jo ikke nævnt med et Ord. Er det Rococoudstillingen,¹ der binder Dem til Kjøbenhavn. Giv den en god Dag og stik herover, hverken De eller Deres Kone vilde fortryde det — . De kjender ikke Danmark, naar De ikke kjender Jylland. Lyngby er et Stykke Kjøbenhavn, først herovre ser De Landet. Her er vidunderligt dejligt; for hvert Aar jeg vender tilbage hertil synes jeg der er bleven smukkere — desværre svarer Menneskene ikke altid til Landet — og hvor skikkelige de end kunne være, saa ere de [2] dog som oftest saa langt tilbage, at Opholdet paa Landet — som jeg holder saa umaadeligt af — alligevel bliver til noget af en Plage for mig. Ens D demokratiske Sindelag kan blive stillet paa en haard Prøve ved et Ophold herude paa Heden. Jeg kjender ikke noget til de vilde af personlig Erfaring, men jeg tror ikke, at de staar meget lavere i Intelligens end disse Hedeboender, for hvem der i disse Dage (i Anledning af Hedeselskabets Fester) pokuleres² for af Landets Stormænd. Har man som jeg for Øjeblikket nogen Grund til at være gnaven, ærgrer man sig over sine

Omgivelser fra man staar op, til man gaar
i Seng — og desværre er man ofte nødt til
det i Sengen med.

Men hvad der ærgrer en, naar man skal
trækkes med det til Stadighed, vil jo ofte, naar
man kun lejlighedsvis kommer i Berøring
dermed, have sin Tilløkkelse. Saadanne
Smaating, som Senge, der ikke kunne ligges
i, Vinduer, der ikke kunne lukkes op og Døre,
der ikke kunne lukkes i, Knive der ikke kun-
ne skjære og Smør der ikke kan spises, en
Post, som ingen Post besørger o.s.v. o.s.v.

[3]

alt dette er jo Bagateller af den Art, der
kaster en Charme, en Friskhed noget,
hvad skal jeg kalde det, over Touristlivet,
som ikke bør afskrække Dem. Som sagt
løs en Billet og rejs over at se Heden inden
den er ryddet.

— .

Det bedrøver mig af Deres Brev at
se, at Deres Kone ikke har haft det
saa godt i Sommer; der er da forhaa-
bentlig ikke nu igjen noget alvorligt
paafærde.

— .

Og saa Tak og atter Tak, fordi De er
vor altid aarvaagene Argus, der varetager
vore Interesser bedre end vi selv.
Naar Kleis imidlertid fortæller, at han ikke
kjender noget til Kontrakten med den frie
Udstilling, saa er dette enten noget rent
Sludder af Kleis eller ogsaa Svinepolitik.

[4]

Vi har jo inden jeg rejste fra Kjøbenhavn haft
flere Møder sammen med Skovgaard og Zeuthen,
hvor Sagen er bleven fuldstændig udtømt,
og jeg har atter og atter klart formuleret
vore Fordringer.

Zeuthen har desuden fortalt mig, at Kleis privat har henvendt sig til ham og røbet en saa forbavsende god Besked med Forholdene og saamegen Klogskab, at han besluttede sig til at skrive Kontrakten om i en saadan Form, at den ikke kunde omgaaes, derfor var den ikke underskreven da jeg rejste fra Byen, men det var Aftalen at Zeuthen skulde ordne det fornødne — og naar man holder en Jurist til det samme, burde man dog kunde stole paa ham. Dette med den norske, svenske Udstilling og saa "nogle faa danske" Billeder har vi drøftet paa et Par Møder med Kleis — Vi har naturligvis tænkt at det vilde gaa, saaledes som De ogsaa formoder, at det vilde blive en dansk Efteraarsudstilling, og dette har vi modsat os. Jeg har nu igjen skrevet til Kleis og Zeuthen om Sagen.

[5]

Zeuthen er nu vistnok desværre i Norge.

Skulde Deres Vej imidlertid falde forbi Kleis Butik, kunde De gjøre mig en stor Tjeneste — hvis De da ikke er kjed af det — ved at kigge ind til ham og rekognoscere — det var dog alt for harmeligt, om de virkelig skulde dreje os en Næse. Jeg har flere Gange trængt paa for at faa Kontrakten underskreven, men Zeuthen har atter og atter forestilt mig, at jeg ikke skulde være ængstelig for det, da Kleis jo var alt for interesseret i at faa den frie Udstilling til næste Aar til, at han turde bryde med os — Men maaske han ikke troer, at det er Alvor med vor Trudsel, men gjør ham det dog saa begribeligt.

—

Endvidere Tak paa Forhaand for Deres Artikel,³ som jeg endnu ikke har

set, om den anonyme Udstilling.
Ja De har Ret, "fjollet" det er
Ordet. Det er ogsaa ret betegnende,

[6]

at det er et Par saa uklare, umodne
og pjattede Personer som Gotfred Chr. og
Julius, han har faaet til Topfigurer
— at den sidste for resten ikke skammer
sig! Jeg venter at se de Arbejder af
ham, der ikke kommer paa den ano-
nyme, paa Juleudstillingen.

—

De spørger om, hvad jeg maler?
— Ja det er kun smaat og daarligt, hvad
jeg hidtil har faaet gjort. Jeg kan des-
værre ikke skrive som en Mand, der forleden
ansøgte om at faa en Understøttelse af
den frie Udstillings Fond "jeg har i Som-
mer malt nogle friske Studier".
"Friske" det er, hvad de ikke er. Jeg har
nu ogsaa et saadant forbandet Mas med
at komme til at male. Mit Helbred
er nu imellem os sagt noget skrøbeligt
og jeg kan desværre ikke som en rigtig

[7]

Payssagist jo burde, staa ude og male fra
Morgen til Aften.; dertil er Klimaet alt
for variabelt — ja de 5-6 Dage om Ugen
blæser der jo saa lang Dagen er en skarp
alt gjennemtrængende Østenvind — og det
skulde ... saa gaa mærkelig til om der ikke
den syvende Dag skulde komme noget i Vejen,
jeg har derfor af Nødvendighed maattet
nære mig en Del af Surrogater. Naar
jeg ikke kan g holde ud at staa ude paa
en Plet og Male, gaar jeg omkring og gloer
gloer[sic] Øjnene ud af Hovedet og har saa
en Notebog ved Haanden til at gjøre mine
Optegnelser i — Jeg ser imidlertid udmærket
godt Methodens mange og farlige Svagheder

og jeg foresætter mig stadig ... at gjøre, hvad
jeg kan for at komme "lige til Fadet"
— De havde Ret hvad De engang sagde
i Vinter, da De saa mig staa og bixe med
et Billede fra Ribe-Aa (det jeg ikke udstille-
de) — og De har muligvis ogsaa Ret, naar
De siger, at mine Billeder mangler In-
spiration — Madsen siger jo noget lignen-
de⁴ med andre Ord — men hvis jeg selv
troede, at mit Syn[dobbelstunderstreget] manglede denne Egen-
skab vilde jeg strax holde op med at male[.]

[8]

Madsen taler om Gotschalks større Glæde
over Naturen i Anledning af mine Billeder
ja det har han maaske Ret til, da man
jo skal dømme efter Resultaterne, og Got-
schalks Ting staar unægtelig langt over
mine — men det turde Grunden turde
vel være den, at denne Bølle har en
saadan Hestenatur, at han kan rejse
over til Ribe, i Februar Maaned i den
strængeste Kulde og male og han staar
ude og klatte med sine Ting saa længe
det skal være, — at han men at han
skulde have følt større Glæde over sit
Ribemotiv end jeg, det vil jeg betvivle.
— Naa nu maa De ikke tro, at jeg sidder
i min Stue og laver "Billeder", jeg drager
flere Gange om Dagen ud med mine Studier
ja jeg har endogsaa drevet det til — som
de franske Plein-airister at faa nedram-
met et Par Pæle nede i Mosen, hvor
jeg daglig udspænder et To Alens Lær-
red til Forskrækkelse for alle de løse
Køer. Men som sagt, det er ikke nok,
man burde kunne staa og male hele Dage
igjennem og det er dette jeg ikke kan, desværre.

[9]

I Parentes sagt er min Skrift vist i
Dag endnu værre end sædvanlig, men

Skrivematerialerne er som alt, hvad Kroen
byder skrækkelige og Belysningen kommer
fra en lille Blikpetroleumslampe uden
Petroleum, der hænger i en Staaltraad
oppe i Loftet — Men jeg haaber, at
De ved Dagens Lys kan se, hvad jeg
her kun ahner, der skal staa. —
Men for at slutte med Maleriet, jeg
samler nu efter Evne saa meget Raastof
som muligt, og det er jo muligt at en
"Opkogning" i Kjöbenhavn kan hjælpe lidt
paa det, skjönt jeg er bleven meget
bange for denne Destillationsproces.

—

Mon Möllers endnu er i Maria-
ger?

—

Det er sandt jeg faldt forleden over et
Nummer af "Vort Forsvar" for en af Som-
Mermaanederne, i hvilket findes et
længere Brev fra Lundby vistnok hans
sidste — kjender De det? Arbejder

[10]

De for Øjeblikket slet ikke paa Bogen?⁵
Tager Journalistikken virkelig al Deres
Tid? Ja dette er naturligvis forkert
— De burde ogsaa se at faa Dem en
Medarbejder, som kunde tage sig af
af det grovere.

Hvorlænge jeg bliver her véd jeg ikke,
men naar jeg er færdig med mine paa-
begyndte Studier, tager jeg herfra. Jeg begyn-
der ikke paa nye Ting her. Hvor jeg saa
styrer hen, har jeg endnu ikke bestemt.
Men var det utænkeligt, at vi kunde mødes
et andet Sted, hvis det ikke kunde blive her?

—

Det var den 10de Side, De ser jeg har
samme Sladrelyst, som Deres Kone beskylder
Dem for at være i Besiddelse af.

— Lad mig nu snart høre lidt
fra Dem.

[11]

En venlig Hilsen fra
Deres
Johan Rohde

¹ Holberg- og rokokoudstillingen i Industriforeningen, 1891.

² Pokulere: 'skåle for'

³ "Den anonyme Udstilling", Politiken 20. juli 1891.

⁴ Rohde henviser til Karl Madsens anmeldelse af Den Frie Udstilling i Tilskueren, årg. 8, 1891.

⁵ Rohde henviser sandsynligvis til Hannovers biografi om Christen Købke, som udkom i 1893.

Narup. 1^{ste} Viborg. 20 - 5^{te} - 91.

Kjære Ven!

Tænk for Deres Brev. Jeg har forstaaet
i den sidste Tid gaaret og tænkt paa den paa
Dem og Deres Kone. Det var i Aaledning
af den Jyllandstog, De sidst ~~smukt~~ opstod, De
havde saadan en stor Lyst til, at jeg var
fuldendt. Jeg har set Dem i Aalborg sammen
med agende paa Skibet fra og af de Røde
hø, hvor Kæden stodes til en Jernbane, og
jeg har gaaet og gaaet mig til at vise Dem
alle Hestighederne - Om og Deres sidste
Dag er jeg, at Jyllandstogsin him har været
et Luffetud; den er jo ikke mere med
et ord. En der Rocco udstillingen, der
bringer Dem til Kjøbenhavn - Gid den en
god Dag og stik herover, hørken De alle
Deres Kone med jernsteds selve. De Ejendoms
ikke Danmark, naar De ikke Ejendoms Jylland.
Lynghøj er et stort Kjøbenhavn, fint herover
se De Landet. Her er vidunderligt dygtig;
for hvor der jeg under tilbage hest siges
jeg de er herne smukke - derover over
Mennesken ikke altid til Landet - og hvor
stikkelig det end bliver over, saa en der

Så som oftest den langt tilbage, at Opholdet
for Landet - som i det hele den umiddelbare af-
altidst blev det noget af en Plage for mig.

Den O. demokratiske Rindlag kan blive stillet
for en haard Prøve ved et Ophold her ved
den Hedde. Jeg kjender ikke noget til den
vidt af personlig Erfaring, men jeg tror ikke,
at de Sten meget længe i Taktigen end den
se Hedebinder, for hvem der i disse Dage (i
Anledning af Hedeselskabets Feste) prøvelses for
af Landets Stormens.

Har man som i for Fjættelighed nogen Gind
for at være gnaven, ærgre man sig over sin
Omjævnelse fra man skal op, til man gaar
i Seng - og desuden er man ofte vist til
at i Sengen med.

Man brød de ærgre en, naar man skal
hækle med de til Støjfuld, vil jo ofte, naar
man kun liggende i Rummet i Drivning
dermed, have sin Tillokkelde. Saadanne
Smaalinge som Senge, der ikke kunne ligge
i, Vindues, der ikke kunne lukkes op og Døre,
der ikke kunne lukkes i, Kvise der ikke kun-
ne styres og Smør der ikke kan spises, en
Post, som ingen Post besøges o. s. v. o. s. v.

alt dette er jo Begyndelsen af den Art, der
kræver en Placat, en Bistav noget,
hvert skal jo kaldes det, over Touristlivet,
som ikke bør afskræmme Dem. Som sagt
er en Billede og sigs om at se stedet inden
den er ryddet.

Det bestemmer mig af Dem Bort at
se, at Dem Bort ikke har haft de
saa gode i Sommer, der er de første
gently ikke en i en uge alvorlig
præfekt.

Of the Tar of the Tar, fordi De er
er altid aarsagen Argus, der mangler
von Interesse borte ind i det.

Når Keiser imidlertid fortæller, at han ikke
lykkes noget til Hambro med den for
Modstilling, saa er dette enten noget rent
Stødder af Keiser eller også Sinepolitik

Vi har jo inden i sigte for Hjertens lufte
den gode stemme med Skovgaard & Zeuthen,
den Sagen er den fjerde af arten,
og i har alle og alle klar fornemmet
sine Fordringer.

Zeuthen har desuden fortalt mig, at Klein
priest har bekræftet sig til ham og robet
en saa fornuftig og god Bæst med for-
holdene og skamper Kæmpen, at han
bestillet sig til at skriv Kontraktten om
i en saadan Form, at den ikke kunde
angaaes, der for en den ikke indstillede
den jeg sigte for Dygt, men de en Læsting
at Zeuthen skulde ordne det fornemmet
- og naar man holder en Jæst til
den sammen, bød man sig kunde stoh
paa ham. Dette med den anden, minde
Udtalelse og den, og for den anden Pillede
har i sigte paa et den Møde med
Klein - Vi har naturligvis tænkt at det
nude gaa, skulde som De gode fornemmet,
at de ikke blive en saakaldt Efterskudning,
og dette har i modsat os. Vi har nu gaaet
Kontakt til Klein og Zeuthen en Sagen.

Fæntun er min udkøbt detsom i Norge

Endnu den er imidlertid faldt forbi Kæns
Dørlid, end de ge mig en stor Tjeneste
— hvis De er det er lydt af det —
at de ligger ind til ham og rekonstruere
— det var dog alligevel hæmmet, om de
indtægter skulde blive en stor. By
har den Gang. Trængsel som de er for
Konstruktion underdømmen, men Fæntun har
atlet og atlet forestillet mig, at de ind
skulde være dygtig for det, de Kæns
er en alligevel interesseret i at gøre den
for Udstilling til næste Aar ~~de~~, at han
harde. Bygd ind er — Men maade
han ind. Tør, at de er Alene med
en Trindel, men jeg kan det dog
som begribelig.

Endviden Tar på for Fremtiden for
Dens Arbejde, om de indtægter har
sel, om den anonyme Udstilling.

Ja de har det, fjotlet i det er
Arbejde. Det er ogsaa en bekræftelse,

at der er et Par som udklar, umoden
og pjættet. Børner som Godfred ^{Christensen} og
Juleus ^{Paulsen}, han har gjort et Toppige
— at den sidste forresten ikke skam
og! Ij rent at se de Arbejder af
ham, der ikke kan end gøre den An-
synet, på Julestælling.

De spørger om, hvad Ij maler?

— Ja der er temmelig smukt og saarigt, hvad
Ij hidtil har gjort. Ij kan do-
væn ikke skrive som en Mand, der forleden
ansigt om at gøre en understøttelse af
den fine Udstillings Fond, Ij har i Som-
mer malet nogle friske Studier.

"Friske" det er, hvad det ikke er. Ij har
mit øgen at saadant forbandt med
den Maleri — Ij har besværet sig at
male, men Ij har ogsaa besværet sig
at komme til at male. Mit Helst
er nu imellem og sagt nogle skæbne
og Ij kan derom ikke som en rigtig

Daydreamer is burt, Sta und g mach für
Morgen Tid aften. 3 detid er Klemat alt
für varitell - ja d 5-6 Dage om Ugen
blans der ja sta lang Dagen er en Knap
alt gennembrændt Ksten vint - g d
stuck g sta gae mækelig Tid om der ick
du synder Dag stæd kanne noget. Ugen,
ja har derfor af Nødvendighed maattet
nom mig en Del af Surrogat. Men
ja ick kan g hold ud at sta und paa
en Plac g mach, gae ja omkring g glos
glos. Gjæm und af Hænder g har sta
en Nøt bog og Hænder Tid at gjen mine
Optagelse i - ja er imidlertid intet
godt Mettelse mange g farlig. Soghed
g ja færdig mig stadig at gjen, har
ja kan for at komme lige til Fædel
- De hardt Res hardt de engang sagde
i Vint, da De sta mig sta g live med
et Pille for Rids - aa (da ja ick ubstille
d) - g De har muligens ogsaa Res, naar
de siger, at mine Billeder mangler In-
spiration - Madsen siger ja noget lignende
de med andre Ord - men hvis ja ick
træder, at mit Syn mangler denne Egen
stad, vil ja stue holdt op med at male

Madam Takke om Gotschalks Time Glas
over Natuurs i Andetning af min Allder
ja det har han maarkt det til, at man
jo skal dinen efter Permittation af Gots-
chalks. Ting staa uafgjort langt over
mine - men det ~~har~~ Grundten tænde
vil kan den, at den Bille har en
saadan Hestnatur, at kan kan rejse
over to Rits, i Februar Maaned i den
stængeste Kædet af mælk og kan staa
ind og blætte med sin Tunge saa længe
de skal være, - at kan man at kan
skinde kan jødt strom Glas over sit
Ridermotid end ja, det vil ja betvivle,
- Naar man man de ikke kan, at ja vidde
i min Stille og lave Billeder, ja drager
fler Gang om Dagen ind med min Studier,
ja ja har endog den drent det til - som
de franske Plein-airister at ja nebrun
med et Par Pæle ned i Mossen, hvor
ja daglig udspeender et To Alens Lær-
red til Forstrækkelsen for alle de løse
Køer. Men som sagt, det er ikke nok,
man kunde kunne staa og male hele Dage
i jernene og det er det ja ikke kan & desværre.

Je Varenthes sagt er min Skrift er:
Og endmæ som end sædvanlig, men
Animaletalegen er som alt, hvad Kroen
tyder stækelhede og Belysningerne kommer
for en lille Blik petroleumslampen uden
Petroleum der hangt i en Staalbænk
oppe i Loftet — Men i en haab, at
de nu Dagene her kan se, hvad i
her kun alene, der skal staa. —

Men for at slutte med Mødet, i
samlers nu efter Ende som meget Raadstog
som muligt, og det er jo muligt at en
"opkøbsning" i Hjørring kan hjælpe lidt
paa det, skjønt i en hem meget
stange for den Destillationsproces.

Men Mødet endmæ er: Maria
ger ?

Det er sandt i en fast forudsætning om de
Stammer af den "Forsvar" for en af Sam-
menhængene, i hvilket findes et
langt Brev fra Lindby instruktør hans
sidste — Givde De det? Arbejdet

De for Gjivittet eller ikke paa Bogen?
Tager Journalistiken indtægter al Dens
Tid? Ja det er naturligt nok
— De kunde ogsaa se at for Dem en
Medarbejder, som kunde tage sig af
det gøres. C

Stavelserne i Henset er vist i ikke,
men naar i er færdig med mine plan
bestemte Studier, tager i begynde. I begynde
der ikke paa nye Ting her. Her i en
stages her, her i endnu ikke bestemt
men var der interesse, at i kunde møde
et andet Sted, hvis der ikke bliver her?

— Det var den 10^{de} Sid, De er i har
sammen Skæbne, som Dem kom betydet
Dem for at var i. Dermed af.
— Det har mig nu snart min tid
for Dem.

Kids komer på de varmeste og i det
hvide god Detsing, her de bekjendte

En mig. Her er for

Den

Grundrind